

СПЕЦСЛУЖБИ ЄГИПТУ

ПЛАН:

1. Історичний розвиток єгипетських спецслужб.
2. Значення спецслужб у системі національної безпеки Єгипту.
3. Основні спецслужби Єгипту: структура та функції. Взаємодія між спецслужбами та іншими державними органами.
4. Методи та технології діяльності єгипетських спецслужб. Перспективи їх розвитку.
5. Контроль за діяльністю та підзвітність спецслужб Єгипту.

1. ІСТОРИЧНИЙ РОЗВИТОК ЄГИПЕТСЬКИХ СПЕЦСЛУЖБ

Історія спецслужб Єгипту починається із середини ХХ століття, з формуванням сучасної системи державного контролю в період президентства **Гамалія Абделя Насера**.

У 1954 році було створено **Головне управління розвідки (Мухабарат)**, за підтримки і консультацій ЦРУ США. Першим керівником став **Закарія Мохі ед-Дін**, який заклав основи організації та діяльності служби.

Спецслужби інтенсивно розвивалися у 1950–1960–х роках, інтегруючи сучасні методи збору інформації, радіоелектронної розвідки, а також формуючи агентурні мережі. Під час періоду Об'єднаної Арабської Республіки (1958–1971) єгипетська розвідка була об'єднана з сирійською, що розширило її повноваження і масштаби діяльності.

У 1970–х роках із приходом до влади **Анвар Садата** почався поступовий перехід до більш прозахідних стратегій і активна співпраця зі США. Після підписання Кемп–Девідських угод у 1979 році спецслужби адаптувалися до нових регіональних реалій, продовжуючи боротьбу з тероризмом і внутрішніми опозиційними рухами.

За часів президента **Хосні Мубарака** з 1990-х і до початку XXI століття організація і політика спецслужб значною мірою формувалися під впливом загрози джихадистських рухів і глобального тероризму, особливо після терактів 1990-х років.

Процес реформи спецслужб після розпуску **Служби державної безпеки (SSIS)** у 2011 році був тісно пов'язаний із подіями Єгипетської революції та подальшими політичними трансформаціями. Основним юридичним підґрунтям стала постанова Вищої військової ради від 15 березня 2011 року, яка офіційно розпустила SSIS через численні порушення прав людини, фізичні знущання і політичні репресії.

На основі її ліквідації було створено нові підрозділи безпеки із більш чіткими мандатами, які передбачали боротьбу з тероризмом і підтримку порядку без використання жорстоких методів та свавілля.

Реформування містило вимоги до чіткішої регламентації повноважень, запровадження механізмів контролю та підзвітності, а також більшу прозорість у діяльності, хоча на практиці багато аспектів залишалися непрозорими, а авторитарні тенденції діяли у силових структурах.

У наступні роки нові служби неодноразово проходили реорганізацію та модернізацію, але виклики у сфері дотримання прав людини і балансу влади залишалися актуальними.

Загалом, розпуск SSIS і формування нових підрозділів стали ключовим етапом на шляху трансформації системи безпеки в Єгипті, що відображає складність балансу між безпекою і свободою в постреволюційному суспільстві.

2. ЗНАЧЕННЯ СПЕЦСЛУЖБ У СИСТЕМІ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ ЄГИПТУ

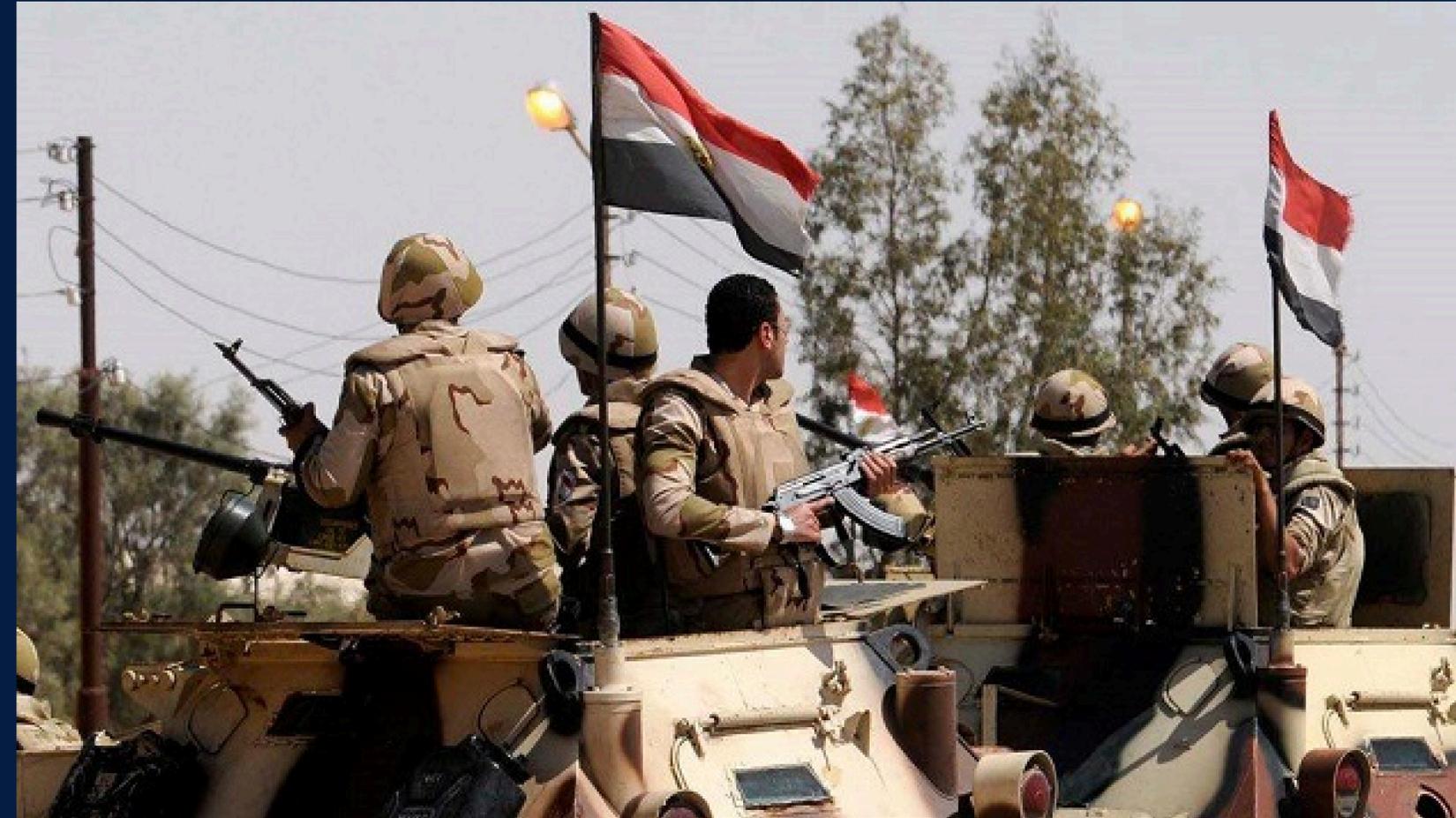
Президент Єгипту
Абдель Фаттах Ас-Сісі
(з 08.06.2014)

Спецслужби у Єгипті є одним із найважливіших інструментів підтримання національної безпеки, стабільності політичного режиму та контролю над суспільством у країні, яка являє собою ключовий регіональний актор на Близькому Сході.

Їхня роль визначається комплексом внутрішніх і зовнішніх викликів, що постають перед Єгиптом у сфері безпеки, політики та геополітики.

По-перше, спецслужби забезпечують захист країни від різноманітних загроз – від внутрішнього політичного екстремізму і терористичних угруповань до зовнішніх викликів, пов'язаних із регіональними конфліктами.

Наприклад, у 2013 році, під час політичної кризи та масових протестів в Єгипті, спецслужби відіграли ключову роль у стабілізації режиму та придушенні екстремістських груп, що демонструє їх важливість для збереження державної влади та порядку.

По-друге, спецслужби Єгипту виконують функцію інформаційного та розвідувального апарату, що допомагає державному керівництву приймати обґрунтовані рішення, базуючись на аналізі як внутрішньої, так і зовнішньої ситуації.

Вони акумулюють розвідувальну інформацію, здійснюють контррозвідку та кібербезпеку, а також здійснюють антитерористичні операції.

Роль Мухабарата, генерального управління розвідки, ілюструє цей аспект: через широку мережу агентів і технічні засоби служба має можливість своєчасно виявляти загрози і забезпечувати інформаційну перевагу.

По-третє, спецслужби сприяють підтримці режиму і забезпеченню стабільності у політичній системі країни. Вони активно працюють з політичними опонентами, акумулюють інформацію про суспільні настрої, здійснюють контроль за діяльністю опозиції.

Це підкреслює їхню роль не тільки у сфері безпеки, а й у політичній регуляції, що особливо важливо в умовах авторитарного режиму. Такий підхід залишає відкритим дискусію про баланс між безпекою і дотриманням прав людини в країні.

Функціональна різноманітність спецслужб відображає і складність забезпечення безпеки у країні, що межує з декількома нестабільними регіонами та є стратегічно важливим вузлом, зокрема через контроль за Суецьким каналом і близькість конфліктних зон в Палестині і Лівії.

Таким чином, спецслужби є центральним елементом системи національної безпеки Єгипту, що впливає на внутрішньо-політичний баланс, зовнішню політику і регіональну безпеку. Їх активність і діяльність відображаються на стабільності держави, ефективності боротьби з тероризмом, а також на позиціях країни у міжнародній арені.

Основні виклики зовнішньої і внутрішньої безпеки, що визначають діяльність спецслужб

Сучасна діяльність спецслужб Єгипту проходить у складних умовах, обумовлених численними викликами.

Зовнішні загрози включають територіальні суперечки з сусідніми країнами, нестабільність у регіоні Близького Сходу, активність терористичних угруповань у прикордонних районах і навколо Суецького каналу.

Внутрішні виклики являють собою боротьбу з політичним екстремізмом, угрупованнями радикального ісламізму, кризою легітимності влади та соціальними протестами.

Крім того, спецслужби мають справу з **кіберзагрозами і інформаційними операціями**, спрямованими на дестабілізацію ситуації в країні. З огляду на ці загрози, єгипетська розвідка та правоохоронні органи формують превентивні стратегії, покликані нейтралізувати ризики на ранніх стадіях, здійснювати моніторинг діяльності потенційних ворогів і підтримувати порядок у державі.

У результаті, спецслужби Єгипту залишаються ключовим елементом національної безпеки та зовнішньої політики, постійно адаптуючись до змін у внутрішній та регіональній кон'юнктурі, а їхня історія і структура відображають особливості арабського світу та специфіку геополітичних процесів на Близькому Сході.

3. ОСНОВНІ СПЕЦСЛУЖБИ ЄГИПТУ: СТРУКТУРА ТА ФУНКЦІЇ

3.1. Служба державної безпеки (араб. جهاز مباحث أمن الدولة; лат. Mabahith Amn al-Dawla al-'Ulya [Мабахіт Амн аль-Давла аль-'Уля]; англ. State Security Investigations Service, SSIS) – найважливіший національний орган безпеки та розвідки в Єгипті у період 1961–2011 років.

Історія створення

СДБ була заснована у 1913 році як розвідувальний підрозділ Національної поліції під контролем Селіма Закі. Протягом 1930-х років розширилася з адміністративними центрами в Каїрі і Александрії, ставши незалежною структурою зі спеціальними правами арешту, затримання і переслідування. Служба мала значний політичний контроль і функціонувала як головний орган внутрішньої безпеки Єгипту до її розформування після революції 2011 року. Після 2013 року була замінена на Homeland Security.

Структура

СДБ мала складну структурну організацію, що включала такі головні відділи та їх підпорядковані підрозділи:

Оперативний відділ — відповідав за оперативно-розвідувальну діяльність на території країни. Мав у своєму складі регіональні оперативні групи та спеціальні підрозділи контррозвідки.

Слідчий відділ — виконував функції розслідування справ щодо загроз державній безпеці, включаючи протидію тероризму. У підпорядкуванні малися слідчі групи та відділення.

Відділ контррозвідки — спеціалізувався на виявленні шпигунської діяльності та захисті державної таємниці.

Відділ протидії політичній опозиції та моніторингу суспільних рухів — здійснював спостереження за політичними активістами та громадськими організаціями.

Відділ аналізу інформації — обробляв отримані дані, проводив аналітику загроз.

Структура

Юридичний відділ — забезпечував правову підтримку та координував діяльність із державними судами.

Відділ логістики та матеріально-технічного забезпечення — займався ресурсами, спорядженням і технічним обладнанням.

Відділ кадрів — відповідальний за добір, підготовку та облік особового складу.

Технічний відділ — підтримував технічні засоби зв'язку, прослуховування, а також спеціальні технічні операції.

Спецпідрозділи для виконання окремих завдань, включаючи антитерористичні та інформаційно-психологічні операції.

Структура підпорядковувалася безпосередньо директору СДБ, а через нього – Міністерству внутрішніх справ Єгипту.

СДБ була незалежною від Національної поліції у питаннях арештів, затримань і судочинства по справах безпеки.

В структурі також була мережа інформаторів і агентів як у великих містах (Каїр, Александрія), так і в регіонах.

Основні функції:

- 1) протидія внутрішнім загрозам та політичній опозиції;
- 2) боротьба з тероризмом і радикальними угрупованнями;
- 3) підтримання порядку і безпеки на державному рівні;
- 4) співпраця із силовими структурами;
- 5) збір розвідданих про соціально-політичну обстановку.

Вдали операції СДБ:

- 1) Запобігання переворотам і сецесіоністським (сепаратиським) рухам.
- 2) Розкриття організацій, пов'язаних з екстремістами.
- 3) Придушення насильницьких акцій та захист стратегічних об'єктів.
- 4) Співпраця на міжнародному рівні у контртерористичних операціях.
- 5) Підтримка стабільності під час кризових періодів, зокрема Арабської весни.

Провали:

- 1) Авторитарні практики, що призвели до репресій і засудження.
- 2) Недостатній захист кіберпростору.
- 3) Неефективність у прогнозуванні суспільних протестів.
- 4) Відсутність відкритості та прозорості.
- 5) Внутрішні конфлікти між різними органами безпеки.

3.2. Агенція національної безпеки (араб. قطاع الأمن الوطني); лат. Qitā' al-Amn al-Waṭanī [Кітаа аль-Амн аль-Ватані]; англ. Egyptian Homeland Security, EHS або National Security Agency, NSA) (з 2011 року)

Історія створення

АНБ була створена після революції 2011 року та розпуску СДБ і є головною агенцією внутрішньої безпеки Єгипту та правонаступницею СДБ.

Її основними обов'язками є контррозвідка, внутрішня та прикордонна безпека, боротьба з тероризмом та спостереження.

Агенція підпорядковується Міністерству внутрішніх справ та має штаб-квартиру в Каїрі.

Вона «залишається найпомітнішою» з єгипетських агенцій безпеки та, за однією з оцінок, має близько «100 000 співробітників та щонайменше стільки ж інформаторів».

Директор – генерал-майор Адель Джаафар (Major General Adel Al-Sayed Abdulaziz Jaafar) – з 25.07.2019 року.

Структура:

Сучасна структура Національної служби безпеки Єгипту (National Security Agency, або Мухабарат) включає такі ключові елементи:

Керівництво:

Директор служби (призначається президентом Єгипту).

Заступники директора, відповідальні за основні управлінські напрямки.

Основні департаменти:

- 1) **Внутрішня безпека** (контррозвідка, моніторинг політичних і громадських рухів, протидія тероризму та екстремізму всередині країни).
- 2) **Зовнішня розвідка** (оперативні підрозділи за кордоном, аналітичні відділи).
- 3) **Технічна служба** (радіоелектронна розвідка, кібербезпека та технічне забезпечення).
- 4) **Оперативна служба** (виконання спеціальних операцій та контртерористичних заходів).
- 5) **Юридичне управління** (правова підтримка діяльності служби і співпраця з судами).

Структура:

- 6) Аналітичний відділ (збір, оцінка та аналіз розвідувальної інформації).
- 7) Кадровий підрозділ (підбір, навчання та контроль особового складу).
- 8) Логістика та матеріально-технічне забезпечення (адміністративна підтримка й ресурсне забезпечення).
- 9) Мережа агентів і інформаторів по всій країні, включаючи великі міста та регіони.

Служба відіграє центральну роль у забезпеченні внутрішньої безпеки, веденні контррозвідувальної діяльності, боротьбі з тероризмом та підтримці політичної стабільності Єгипту. Вона має міцні зв'язки з військовими й іншими державними органами.

Функції:

- 1) контррозвідка;
- 2) внутрішня безпека та боротьба з тероризмом;
- 3) надання оперативної інформації і підтримка стабільності режиму;
- 4) моніторинг громадських організацій та політичних рухів.

Успішні операції АНБ у період 2011–2025 років:

- 1) Антитерористична операція на Синайському півострові з нейтралізації мереж «Ісламської держави» у 2014–2017 роках, що значно послабило екстремістські угруповання.
- 2) Знешкодження терористичної групи, причетної до вибуху російського літака Metrojet над Синаєм у 2015 році.
- 3) Успішні спільні операції з ізраїльськими спецслужбами проти бойовиків на кордоні Єгипту.
- 4) Розкриття і ліквідація радикальних угруповань, відповідальних за серію терактів у містах Каїр, Александрія та інших.
- 5) Профілактичні заходи і моніторинг, які запобігли кільком великим спробам терактів у період політичної нестабільності після 2013 року.

Провали та скандали, пов'язані з АНБ:

1) Спроба знищення доказів порушень працівниками колишньої State Security Investigations Service (SSI) під час революції 2011 року.

2) Масові незаконні арешти, тортури і порушення прав людини, що створили негативний імідж служби серед населення.

3) Втеча 34 в'язнів, членів забороненої організації «Брати-мусульмани», в 2011 році під час громадських заворушень.

4) Загальна неефективність спецслужб у запобіганні швидкому розгортанню екстремістських груп на чолі з ІДІЛ на території Єгипту.

5) Регулярні звинувачення в погіршенні політичної ситуації через репресивні методи і порушення законності.

3.3. Центральні сили безпеки Єгипту (араб. قوات الأمن المركزي; [Куват ель-Амн ель-Марказі], англ. General Security and Central Security Forces)

Є парамілітарним формуванням, що підпорядковується Міністерству внутрішніх справ. Ці сили відповідальні за допомогу національній поліції у забезпеченні охорони урядових об'єктів, іноземних посольств, контролі заворушень, управлінні масовими заходами, арештах високого ризику, реагуванні на надзвичайні ситуації та проведенні операцій спецпризначення.

ЦСБ були створені у 1969 році рішенням уряду Єгипту для формування добре навчених і оснащених підрозділів, які виконували завдання спеціальної поліції на національному рівні. Вони були організовані за зразком військових формувань відповідно до моделей, таких як італійська карабінерія, індійський CRPF і російський ОМОН.

З початку 1980-х років, особливо після вбивства президента Анвара Садата в 1981 році, ЦСБ відігравали ключову роль у підтримці порядку, застосовуючи надзвичайний стан, і активно брали участь у боротьбі з ісламістськими повстанцями. З 1990-х років вони почали діяти в тісній координації зі Службою державної безпеки, виконуючи роль "бойового молоту" для цієї служби.

ЦСБ відіграли важливу роль під час таких ключових подій, як революція 2011 року, коли вони були залучені до забезпечення громадського порядку в умовах масових протестів і політичної нестабільності. Попри це, їх діяльність часто критикували за застосування надмірної сили, зокрема проти учасників мирних демонстрацій.

Сучасним керівником Центральних сил безпеки є генерал поліції **Мохамед Абдель-Фаттах** (Mohamed Abdel-Fattah).

У структурному сенсі ЦСБ організовані у численні загони та батальйони, оснащені спеціалізованою технікою та підготовлені для виконання різноманітних завдань – від підтримки порядку під час масових заходів до виконання контрдиверсійних заходів.

Підрозділи ЦСБ мають спеціальні загони (включно з елітним підрозділом «Чорна Кобра»), десятки тренувальних таборів і працюють у восьми оперативних регіонах, що охоплюють всю територію Єгипту: Каїр, Олександрія, Гіза, Дельта Нілу, Суецький канал і Синай, Верхній Єгипет.

Таким чином, Центральні сили безпеки є важливим компонентом системи національної безпеки Єгипту, поєднуючи у собі функції поліцейських і військових формувань з завданням стримування внутрішніх загроз і забезпечення стабільності в країні.

3.4. Головне управління розвідки (араб. جهاز المخابرات العامة; лат. Jihāz al-Mukhābarāt al-‘Āmmah [Джихаз аль-Мухабарат аль-Амма]; англ. General Intelligence Service, GIS) – заснована у 1954 році.

Історія створення

Генеральне управління розвідки, більше відоме як Мухабарат, було створене у 1954 році за ініціативи президента Гамалю Абдель Насера як ключовий інструмент національної безпеки.

Воно стала найбільшою та найпотужнішою арабською та африканською розвідувальною службою. Спеціальна служба формувалась із активною підтримкою ЦРУ США, що вплинуло на організаційні структури і методи роботи.

Її першочерговим завданням стало консолідувати внутрішню безпеку, забезпечити політичний контроль і захист від зовнішніх загроз.

Керівництво ГУР

Сучасний керівник – генерал-майор **Хасан Махмуд Рашад (Hassan Mahmoud Rashad)** з 16.10.2024 року. Його діяльність зосереджена на модернізації служби, адаптації до сучасних викликів та посиленні міжнародної співпраці з союзниками.

Заступники директора – Нассер Фахмі, Махмуд ель-Сісі (син президента).

Структура ГУР

Мухабарат поділяється на кілька департаментів:

- внутрішньої безпеки,
- зовнішньої розвідки,
- контррозвідки,
- радіоелектронної боротьби,
- а також операційних і аналітичних відділів.

Крім того, служба має численну агентурну мережу по всій території країни і у стратегічних регіонах за кордоном.

Основні функції ГУР:

- 1) збір і аналіз інформації щодо національної безпеки;
- 2) боротьба з політичним екстремізмом і тероризмом;
- 3) протидія зовнішньому шпигунству;
- 4) забезпечення безпеки керівництва країни;
- 5) контроль над ключовими об'єктами національної інфраструктури.

Вдали операції ГУР:

- 1) Розкриття осередків терористів у 1990–х роках, що запобігло численним терактам.
- 2) Співпраця зі спецслужбами США у боротьбі з Аль-Каїдою.
- 3) Виявлення шпигунських мереж Ізраїлю та інших країн.
- 4) Обмеження і контроль політичної опозиції, що забезпечило стабільність режиму у 2000–х роках.
- 5) Підтримка безпеки президента і вищого керівництва під час політичних криз.

Провали ГУР:

- 1) Недооцінка масштабів протестів Арабської весни 2011 року.
- 2) Зловживання повноваженнями, зокрема у порушенні прав людини.
- 3) Відставання у кібербудівництві та протидії кіберзагрозам.
- 4) Недостатній контроль над деякими місцевими радикальними угрупованнями.
- 5) Втрата частини довіри міжнародних партнерів через непрозорість діяльності.

3.5. Управління військової розвідки та спостереження (араб. إدارة المخابرات الحربية والاستطلاع; лат. Idārat al-Mukhābarāt al-Ḥarabīyyah wa-l-Istetlāʿ [Ідарат аль-Мухабарат аль-Харбія ва аль-Істітла]; англ. Military Intelligence and Reconnaissance Directorate, MIRD).

Історія створення

Військова розвідка, від початку створення сучасної єгипетської армії, фактично об'єднала всі потрібні для військової безпеки функції. Вона здобула міжнародну відомість в часи війни Йом-Кіпур 1973 року, де її аналітика і операції істотно вплинули на військові плани.

Сучасний керівник – генерал-майор **Хассан Абдель Халім**. Служба активно модернізується із застосуванням новітніх розвідувальних технологій.

Структура УВРС

Включає підрозділи сухопутної, морської і повітряної розвідки, відділи радіоелектронної розвідки та спецоперацій.

Має загалом складну організаційну структуру, що здатна взаємодіяти з усіма військовими компонентами.

Основні функції УВРС:

- 1) збір даних про потенційних супротивників;
- 2) підтримка бойових операцій і оборонних заходів;
- 3) стратегічне прогнозування військових загроз;
- 4) технічна розвідка і радіоелектронний контроль;
- 5) підготовка і проведення спеціальних військових операцій.

Вдали операції УВРС:

- 1) Війна Йом-Кіпур 1973 року – важлива роль у розвідці позицій і плануванні.
- 2) Успішні антидиверсійні операції на Синайському півострові.
- 3) Розвідувальна підтримка операцій у Північній Африці.
- 4) Виявлення і припинення проникнення ворожих агентурних мереж.
- 5) Співпраця з міжнародними партнерами у військовій сфері.

Провали УВРС:

- 1) Погане оцінювання загрози до Шестиденної війни 1967 року.
- 2) Втрата частини агентури під час бойових дій.
- 3) Неповна координація з цивільними спецслужбами.
- 4) Обмежене використання кібертехнологій.
- 5) Складнощі оптимізації розвідувальної інформації у кризові моменти.

3.5. Інші спеціалізовані служби

Кібербезпекова служба – захист державних інформаційних систем, протидія кібертероризму.

Служба боротьби з екстремізмом – моніторинг і нейтралізація радикальних груп.

Протидиверсійні підрозділи – забезпечення безпеки ключових промислових і стратегічних об'єктів.

Взаємодія між спецслужбами і іншими державними інституціями

Взаємодія між спецслужбами Єгипту та іншими державними інституціями базується на чітко налагоджених механізмах координації через Раду національної безпеки, куди входять керівники ключових спецслужб і представники урядових органів.

Спецслужби активно обмінюються розвідувальною інформацією, що дозволяє оперативно реагувати на загрози внутрішнього та зовнішнього характеру.

Важливою складовою є проведення спільних антитерористичних операцій та координація дій із силовими структурами, зокрема військовими та поліцією, що забезпечує комплексний захист країни. Такий рівень взаємодії підвищує загальну ефективність системи безпеки і сприяє зміцненню національної стабільності.

4. МЕТОДИКИ ТА ТЕХНОЛОГІЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЄГИПЕТСЬКИХ СПЕЦСЛУЖБ. ПЕРСПЕКТИВИ ЇХ РОЗВИТКУ

Сучасні методики діяльності єгипетських спецслужб

Єгипетські спецслужби, зокрема Головне управління розвідки («аль-Мухабарат аль-Амма»), застосовують комплекс методик для забезпечення внутрішньої і зовнішньої безпеки.

Основні методики включають: оперативну розвідку, стратегічне планування, контррозвідувальні заходи, дезінформацію та спецоперації. Велику увагу приділяють роботі з агентурою, негласному спостереженню та радіоелектронній розвідці.

Спецслужби також здійснюють операції у рамках боротьби з тероризмом, контрсаботажу та захисту національних інтересів інформаційно-психологічними операціями. Важливою є взаємодія з міжнародними партнерами для координації антитерористичних дій.

Технології єгипетських спецслужб

Технологічна база спецслужб включає сучасні системи радіоелектронної розвідки, перехоплення комунікацій, цифрової обробки інформації та кібербезпеки.

Впроваджуються засоби відеоспостереження, захисту критичної інфраструктури (наприклад, система Haris-5 для охорони об'єктів міської інфраструктури, аеропортів, військових зон), аналітичні платформи на основі штучного інтелекту та інструменти великих даних.

Важливим є розвиток кіберрозвідки та протидії кібератакам, що відповідає викликам інформаційної війни в регіоні.

Наявні технології дозволяють також вести ефективний моніторинг ситуації і проводити аналіз ризиків у режимі реального часу.

Перспективи розвитку

Перспективи розвитку спецслужб Єгипту пов'язані з глибшою інформатизацією і автоматизацією процесів розвідки, активним впровадженням штучного інтелекту для аналізу великих масивів даних, розширенням можливостей кібербезпеки і кібервійни.

Планується посилення міжнародного співробітництва, зокрема в сфері боротьби з тероризмом та організованою злочинністю. Важлива також модернізація кадрового потенціалу з акцентом на новітні технології та аналітичні навички.

Окрім внутрішніх реформ, також розглядається зближення з іншими країнами щодо виробництва та застосування сучасних спецтехнічних засобів.

Таким чином, сучасні методики базуються на традиційній комплексній розвідці й контррозвідці із широким застосуванням нових технологій, а перспективи розвитку спрямовані на цифрову модернізацію, розширення аналітичних можливостей і міжнародну кооперацію.

5. КОНТРОЛЬ ЗА ДІЯЛЬНІСТЮ ТА ПІДЗВІТНІСТЬ СПЕЦСЛУЖБ ЄГИПТУ

Контроль і підзвітність спецслужб у Єгипті здійснюються в межах положень, що закріплені у низці нормативно-правових актів, зокрема у **Законі про національну безпеку** та **Законах про боротьбу з тероризмом**.

Попри існування законодавчої бази, яка формально передбачає механізми цивільного та військового контролю, **фактичний нагляд за діяльністю спецслужб у значній мірі обмежений** через політичну значущість і широту їх повноважень.

Закон "Про інформаційну безпеку" (2019) регламентує використання розвідувальних даних та захист державної таємниці, встановлюючи суворі обмеження на доступ до інформації.

Парламентський контроль здійснюється через спеціальні комітети, втім через секретний характер діяльності спецслужб їх функціонування має значні обмеження.

Військове керівництво також має право контролювати спецслужби, особливо військову розвідку, проте цей контроль відбувається в межах закритого врядування. Уповноважені органи іноді звітують політичному керівництву, що забезпечує непрямий рівень звітності.

На практиці, відсутність повного відкритого контролю створює ризик зловживань, що викликає критику як всередині країни, так і з боку міжнародної спільноти з питань дотримання прав людини. Водночас спецслужби відіграють вирішальну роль у забезпеченні національної безпеки, що політично обґрунтовує широку автономію їхніх дій.

Отже, контроль і підзвітність єгипетських спецслужб балансують між необхідністю безпеки і політичними реаліями, й тому залишаються темою складних дискусій і майбутніх реформ.

Висновки

Основні спецслужби Єгипту мають складну організаційну структуру і виконують широкий спектр функцій: *Мухабарат* забезпечує цивільну розвідку, контррозвідку і боротьбу з тероризмом; *Військова розвідка* підтримує обороноздатність країни та веде стратегічний аналіз; *Агенція національної безпеки* дбає про внутрішню стабільність та боротьбу з політичним екстремізмом.

Кожна служба має історію вдалої діяльності, але також зазнавала провалів, які впливали на безпеку й політичний клімат.

Існують спеціалізовані підрозділи, які займаються кібербезпекою, протидією екстремізму і захистом стратегічних об'єктів.

Координація між спецслужбами відбувається через високорівневі органи, що підвищує ефективність операцій, а контроль і підзвітність, хоча і регулюються законом, залишаються обмеженими через політичні реалії, що викликає потребу в подальших реформах.

Загалом, спецслужби є ключовим елементом національної безпеки Єгипту та підтримують стабільність і суверенітет країни.

Список використаних джерел:

Ahmed, Kaamil. Mass grave reveals scale of unlawful killings by Egyptian army in Sinai, say campaigners. The Guardian. Mon 22 Sep 2025. URL: <https://www.theguardian.com/world/2025/sep/22/mass-grave-reveals-scale-of-unlawful-killings-by-egyptian-army-in-sinai-say-campaigners>.

Black, Michele & Alhenaki, Osamah. Business As Usual: The Egyptian–U.S. Intelligence Relationship. Global Security and Intelligence Studies. Volume 1. Number 1. Fall 2015. P.14–30. URL: <https://gsis.scholasticahq.com/article/27764-business-as-usual-the-egyptian-u-s-intelligence-relationship/attachment/69602.pdf>. Grey Dynamics

Country Reports on Human Rights Practices: Egypt (2023). U.S. Department of State. URL: <https://www.state.gov/reports/2023-country-reports-on-human-rights-practices/egypt>

General Intelligence Service (Египт) (огляд, операції, історія). Wikipedia. URL: [https://en.wikipedia.org/wiki/General_Intelligence_Service_\(Египт\)](https://en.wikipedia.org/wiki/General_Intelligence_Service_(Египт)). Вікіпедія

Egypt's Sisi replaces head of powerful general intelligence agency. Reuters. October 16, 2024. URL: <https://www.reuters.com/world/africa/egypts-sisi-appoints-new-head-general-intelligence-2024-10-16/>

Список використаних джерел:

Human Rights Watch (2023). World Report 2023: Egypt. URL: <https://www.hrw.org/world-report/2023/country-chapters/egypt>

Markland, J. The Egyptian General Intelligence Service (GIS). Grey Dynamics. April 22, 2025. URL: <https://greydynamics.com/the-egyptian-general-intelligence-service-gis>

Mushoffa, E. and Juniatama, A. Egypt's Security Policy in the Post Arab-spring Periods: Pragmatism and Fluidity in the Wake of Renewed Regional Security Threats. In Proceedings of the 1st International Conference on Recent Innovations (ICRI 2018), pages 1598–1605. DOI: 10.5220/0009932515981605. URL: <https://www.scitepress.org/Papers/2018/99325/99325.pdf>

Pargeter, A. (2019). Return to the Shadows: The Muslim Brotherhood and An-Nahda after the Arab Spring. Saqi Books. URL: <https://www.saqibooks.com/book/return-to-the-shadows/>

Sayigh, Y. (2020). Owners of the Republic: An Anatomy of Egypt's Military Economy. Carnegie Middle East Center. URL: <https://carnegie-mec.org/2020/11/18/owners-of-republic-anatomy-of-egypt-s-military-economy-pub-83321>

Список використаних джерел:

Sharp, J. M. (2022). Egypt: Background and U.S. Relations. Congressional Research Service. URL: <https://crsreports.congress.gov/product/pdf/RL/RL33003>

Sirrs, Owen. L. (2012). The Egyptian Intelligence Service: A History of the Mukhabarat, 1910–2009. Routledge. 288 p. URL: <https://www.routledge.com/The-Egyptian-Intelligence-Service-A-History-of-the-Mukhabarat-1910-2009/Sirrs/p/book/9780415681759>

Markland, Justin. The Egyptian General Intelligence Service (GIS). GreyDynamics. April 22, 2025. URL: <https://greydynamics.com/the-egyptian-general-intelligence-service-gis/>

The Military Balance 2022. The international institute for strategic studies (IISS). New York: Routledge, 2022. 529 p. URL: https://api.pageplace.de/preview/DT0400.9781000619720_A43060657/preview-9781000619720_A43060657.pdf

The Second Republic: Remaking Egypt Under Abdel-Fattah el-Sisi. Carnegie Endowment. May 12, 2025. URL: <https://carnegieendowment.org/research/2025/05/the-second-republic-the-remaking-of-egypt-under-abdel-fattah-el-sisi?lang=en>.

**Thank's For
Watching**

